

İKTİDARA BİR SORU: NEDEN DOĞU? DIŞ POLİTİKAYA BİR REVİZYON ÖNERİSİ

Geçtiğimiz hafta Dışişleri Bakanımız Mevlüt Çavuşoğlu, "Ekono-minin merkezi Asya oluyorsa, dijitalleşmenin merkezi Asya oluyorsa, o zaman bütüncül bir yaklaşımla buradaki mevcudiyetimizi arttırmamız lazım, yeni bir enerji katmamız lazım" sözlerini içeren konuşmasını dinledim. Oldukça güzel bir dilek ve strateji diye ama bir konuya çok takıldım. Biz neden batıya tamamen sırtımızı çevirdik? Bazı şeylerin merkezi Asya evet, ama dünyanın merkezi hala batı dünyası değil mi?

AB'Lİ GÜNLERE DÖNÜŞ

AK Parti iktidara geldiğinde Türkiye'yi batıya açılan bir pencere olarak konumlandırmıştı. Erdoğan, AB ile ilgili çok ciddi çalışmalar yapacaklarını söylemiş ve AB ile ilgili çok ciddi faaliyetlerde bulunmuştu. Çavuşoğlu'nun o sözünü duyunca aklıma iki binli yıllarda Türkiye'nin AB ile ilgili müzakerelerde yakaladığı başarı geldi. Hani o AB ülkeleri üyelerinin Türkiye bayrakları içeren "evet"lerle verdiği pozlarla yaptığımız kutlamalı fotoğraflar var ya, hatırladınız mı? Basında yer almıştı, o günler geldi aklıma. Nasılda büyük bir cümbüş yaşamıştık, Türkiye'nin AB'ne en fazla yakınlaştığı dönem olmuştu o dönem.

RESTLERLE DEĞİŞEN ROTA

Ne olduysa 2010'lu yıllardan sonra oldu. Yavaş yavaş AB ile olan ilişkilerimiz bozuldu. AB ile olan ilişkilerimiz öylesine bozuldu ki "sen beni istemiyorsan, ben seni hiç istemiyorum" tarzı bir yaklaşım içine girdik. Bu benim uzun yıllardır takip ettiğim Türkiye'nin batılılaşma yolunda yaptığı en büyük hata oldu. AB ile papaz olmanın hemen ardından, batıyla ilişkileri azalttık, restler çektik. Derken rotamızı doğuya ve Asya'ya çevirdik. Rusya'dan, Arap ülkelerinden, Asya ülkelerinden medet umar olduk. Bir ara Türkiye Cumhuriyetleri ile bir birlik yapılıns dendi, bir ara Rusya ile, bir ara Şangay Beşlisi vs... Kısaca doğuda akla gelen her yere saldırdık. IMF'ye rest çektik, AB'ne rest çektik, arada bir Amerika'ya rest çektik. Özetle rest çeke çeke rotamızı

Doç. Dr. Michael Kuyucu
+ Zap Dünyası

tam tersine çevirdik.

AMERİKA'YA ÇEKİLEN RESTLERİN FATURALARI TESADÜFLERLE DOLU

Tarihe bakıldığında ABD'ne rest çekmenin ilginç bir hadise olduğunu hep gördük. Geçmişimize baktığımızda Mendere altmış darbesinden önce Amerika'ya hafif bir rest çekmişti, Ecevit 12 Eylül'den önce Amerika'ya rest çekmiş ve SSCB'den randevu talep etmiş, SSCB ise ona randevu vermemişti. Bunun üzerine Ecevit hükümeti bırakmış ve Demirel yeni hükümeti kurmuştu. 12 Eylül'ün başbakanı o olmuştu. 2010'lu yıllarda da ABD'ne rest çekme girişimleri oldu Türkiye'nin, bunların hemen ardından 17-24 Aralık olayları, 15 Temmuz Darbe Girişimi yaşandı. Nasıl ilginç bir tesadüftür bu anlamadım. Düşünün bir arkadaşınızla her kavga ettikten sonra

başınıza bir şey geliyor. Amerika'ya çekilen restlerin faturaları kötü oldu. Daha dün gibi aklımda o papazın krizi. Doların anormal yükselişi filan.

DOĞUDAKİ TEK DOST KATAR VE PUTİN

Bunları düşününce bazen, "evet batıya resti çekelim, çekmeyelim de ne yapalım" diyesi geliyor insanın. Ama batıdan elini ayağını çekip sarıldığın doğuda kaç tane dostun var? Şöyle bir düşünün. Putin'in Rusya'sı var. Biraz da

Putin'in ve Erdoğan'ın kişisel çabaları ile güzel bir dostluk var. Başka ne var? Bize ekonomik anlamda en iyi desteği ise Arap ülkeleri verdi. Bunların başında da Katar geliyor. Peki diğer doğu ülkeleri ne verdi? Ben söyleyeyim hiçbir şey vermedi sadece "vaad" verdi. Bundan sonra bir şeyde vereceğini hiç zannetmiyorsunuz.

Bazı insanlar Araplarla Türkiye'nin ilişkisine laf ediyor. Şunu verilere dayanarak söylemek isterim: Eğer Arapların Türkiye'de yarattığı ekonomi olmasaydı biz ciddi anlamda papazı bulmuştu. Çünkü batıdan uzaklaşarak büyük bir kumar oynadık. Doğuya ve Asya'ya saldırdık. O cepheden ise tek dost Araplar çıktı. İstanbul ve diğer büyük kentlere gerek turizm, gerek gayrimenkul gibi küçük esnafı da ekonomik anlamda mutlu edecek para sadece onlardan geldi. Büyük işlerde de onlardan destek aldık. Son zamanlarda Japonlarla bir flörtümüz oldu. Ama bunlar küçük girişimler. Asya ülkeleri cimridir. Öyle kolay kolay para vermezler. Verdiklerinde de sizden bunun fazlasını isterler. Katan bir kenara koyarsak Rusya ile uzatmalı aşklar gibiyiz. Kalanların hiçbirinden gözle görülen anlamlı bir hayır yok. Olmazda.

AB'YE ÇOK HIZLI SIRT ÇEVİRDİK

Türkiye'nin bu batıya sırtını çevirme ve doğuya yönelme politikasını yeniden gözden geçirmesi lazım. Küresel savaş içinde ABD ile hala iş yapabilecek bir ülke Türkiye. IMF'den hala yardım alabilecek ve para alışverişlerinde

bulunabilecek bir ülke. Yeterki güçlü olalım. Masaya elimizi vururken sağlam vuralım. AB ülkelerinin her geçen gün Türkiye'ye olan ihtiyacını nasıl ihmal ediyoruz. Ben Türkiye'nin yaz

ve kış saati uygulamasını da sırf doğuya daha yakın olmak adına uygulamaktan vezgeçtiğine inanıyorum. Bir ara öyle hızlı gittik ki, Avrupa'ya sırtını çeviren ve Eurovision Şarkı Yarışmasına bile katılmayan Türkiye acaba yakında UEFA'dan da çıkar mı? diye düşündüm, hatta korktum. İyi ki vites küçülttük yoksa oda olurdu.

PEKİ ŞİMDİ NE OLDU?

2020 yılında çok ilginç bir dönem yaşadık ve hala da yaşıyoruz. Korona

pandemisi ile dünyada hangi ülkenin ak hangi ülkenin kara olduğu, hangi coğrafyaların ne olup ne olmadığını herkes gördü. Bilim insanları nasıl yorumladı bilmiyorum ama ben Türkiye adına çok olumlu şeyler düşündüm. Yaşlı nüfusa sahip olan AB ülkeleri yaş ortalaması 31,5 olan Türkiye ile çok güzel şeyler yapabilir ve yapmalı. Türkiye neden Avrasya'nın merkezinin üretim merkezi olmuyor? Neden Türkiye Avrupa'nın Çin'i olmuyor? Nüfus var, coğrafya var üretim yapacak yerler var, işçilik ucuz, iş arayan ciddi bir kitle var. Bizim bir üretim merkezi olmamız için hiçbir neden yok. Biz ülke olarak Asya'da para kuyruğunda beklemek yerine rotamızı neden yine AB'ne çevirmiyoruz? Bunu yapmamız lazım. AB'nin Türkiye'ye, Türkiye'nin AB'ne ihtiyacı vardır. Bu çok somut bir ihtiyaçtır ama ikisi tarafta küskün aşklar gibi birbirine trip atıyor.

DIŞ POLİTİKAYA REVİZE ŞART

Bence AK Parti'nin dış politikadaki ekonomik stratejisini tekrar gözden geçirmesi lazım. Bunu düşünmekte fayda var: Biz AB'ne Haçlı Ordusu dedik tukaka yaptık. Peki doğuda herkes dost mu? Türkiye'nin genetik, kültürel, sosyal yapısı doğuya ve Asya'ya mı daha yakın batıya mı? Sokağa çıkın bakalım halka soralım, "doğu mu" diyecek "batı mı". Ben size söyleyeyim herkes "doğu" diyecek. Şu an iktidarda olan ittifak grubunun acaba tabanının yaşam felsefesi ne kadar Asya ülkeleri ile örtüşüyor? Bunun sosyolojik araştırması yapıldı mı?

Peki bir soru daha sormak istiyorum. Acaba doğudaki, Asya'daki ülkelerin Türkiye'ye yönelik siyasi planları nedir? Bu hiç hesaplandı mı düşünüldü mü? Her şey bir yana, batıya tamamen sırt çevirmek aynı zamanda medeniyete sırt çevirmektir, fırsatlara sırt çevirmektir. Bu bakış açısının revize edilmesi lazım, çünkü bunun iç ve dış politika ve seçim sonuçlarına bile farklı bir yansıması olabilir.

